

ПЕДАГОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО З БАТЬКАМИ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СПІВПРАЦІ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Юлія Денисяк

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Туган-Барановського, 7, Львів, Україна, UA–79005
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3111-1753>
e-mail: ulya_denusyak@ukr.net*

Розглянуто проблему партнерської взаємодії між закладами дошкільної освіти та сім'ями вихованців як одну з важливих умов забезпечення якісного освітнього процесу. Обґрунтовано теоретичні засади педагогічного партнерства як основного принципу сучасної дошкільної освіти, що базується на рівноправності, взаємоповазі та спільній відповідальності всіх суб'єктів освітнього процесу. Проведено аналіз наукових підходів до розуміння сутності поняття “партнерство” у педагогічному контексті, розкрито його відмінність від традиційних моделей просвітницької роботи з батьками. Визначено основні форми та методи взаємодії педагогів із батьками, що забезпечують ефективний всебічний розвиток дитини дошкільного віку. Розкрито специфіку побудови партнерських відносин у закладах дошкільної освіти в умовах сьогодення, зокрема в контексті воєнного стану, дистанційної взаємодії та соціальної нестабільності. Охарактеризовано основні умови успішної реалізації партнерства: взаємоповага, відкрита двостороння комунікація, спільна відповідальність за результати освітнього процесу, довіра та конфіденційність. Описано рівні залученості батьків – від інформаційного до управлінського – та окреслено шляхи переходу до більш глибоких форм партнерства. На основі аналізу практичного досвіду виявлено, що активне залучення батьків до освітнього процесу позитивно впливає на пізнавальний, емоційний і соціальний розвиток дошкільників, підвищує їхній рівень готовності до школи та навички саморегуляції. Виокремлено найбільш результативні інноваційні форми залучення батьків: проектна діяльність, тренінги, батьківські клуби, освітні воркшопи, відкриті заняття, діджитал-партнерство. Окреслено типові труднощі, що виникають у процесі налагодження партнерських відносин між педагогами та батьками, а також шляхи їх подолання засобами фасилітації та медіації. Констатовано, що формування педагогічної культури батьків є невід'ємною складовою партнерства. Зроблено висновок про те, що системна і цілеспрямована робота з батьками є одним із визначальних чинників якості дошкільної освіти та підґрунтям для гармонійного розвитку особистості дитини.

Ключові слова: заклад дошкільної освіти, партнерство, взаємодія з батьками, педагогічна культура, освітній процес, форми роботи з сім'єю, розвиток дитини.

© Денисяк Ю., 2026

Матеріали поширюються на умовах міжнародної ліцензії
Creative Commons Attribution Non-Commercial 4.0

Постановка проблеми. Сучасна дошкільна освіта перебуває в умовах принципових змін, зумовлених оновленням нормативно-правової бази, впровадженням компетентнісного підходу та переосмисленням ролі сім'ї в освітньому процесі. Базовий компонент дошкільної освіти України визначає партнерство з батьками як один з основних принципів організації освітньої діяльності. Водночас практика свідчить, що взаємодія між педагогами закладів дошкільної освіти (ЗДО) та родинами вихованців часто залишається формальною, зводяться до епізодичних контактів і традиційних зборів. Це суперечить сучасному розумінню освітнього партнерства та знижує ефективність педагогічного процесу.

Проблема налагодження справжнього партнерства між ЗДО та сім'єю набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану, дистанційної взаємодії, соціального стресу та загальної нестабільності. Педагог дошкільного закладу стає не лише фахівцем з розвитку дитини, а й своєрідним медіатором між родиною і суспільством, що зобов'язує до нового рівня комунікативної та партнерської компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему взаємодії сім'ї та дошкільного закладу відображено у численних педагогічних дослідженнях. Л. Загик, В. Іванова, Т. Маркова зосереджують увагу на формах залучення батьків до освітнього процесу [3; 3]. О. Кононко, Н. Лисенко аналізують ціннісно-мотиваційні чинники батьківської участі [6]. А. Богуш розглядає мовленнєвий розвиток дітей у контексті сімейного виховання [3]. Зарубіжні дослідники J. Epstein, S. Sheldon обґрунтовують модель школи–родини–громади [10], яка адаптується до рівня дошкільної освіти. Водночас питання системного педагогічного партнерства у ЗДО в сучасних умовах залишається недостатньо розробленим.

Формулювання цілей статті. Мета статті – теоретично обґрунтувати сутність педагогічного партнерства ЗДО з батьками та визначити ефективні форми й умови його реалізації в сучасності.

Завдання дослідження: проаналізувати сучасні наукові підходи до розуміння поняття партнерства у дошкільній освіті; виявити чинники, що визначають ефективність взаємодії педагогів з батьками; схарактеризувати інноваційні форми партнерської роботи; окреслити перспективи розвитку цього напрямку.

Виклад основного матеріалу. У сучасній педагогічній науці поняття “партнерство” трактують як рівноправну, добровільну, відповідальну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, спрямовану на досягнення спільної мети – всебічного розвитку дитини. На відміну від традиційної “просвітницької” моделі, де педагог є джерелом знань для батьків, партнерська модель передбачає взаємообмін, спільне планування та прийняття рішень [5, с. 18].

Поніманська Т. розглядає партнерство як “педагогічну стратегію”, що містить: повагу до батьківського досвіду і позиції; визнання права сім'ї на

власний виховний стиль; готовність педагога до діалогу [8, с. 34]. Такий підхід відповідає принципам суб'єктності, що важливо для сучасної дошкільної педагогіки.

Основними принципами партнерства ЗДО з батьками є: взаємоповага та рівноправність сторін; відкритість і прозорість освітнього процесу; взаємна відповідальність за результати розвитку дитини; конфіденційність і довіра; систематичність і послідовність у взаємодії [7, с. 55].

Аналіз практичного досвіду дає змогу виділити такі рівні залученості батьків до життя ЗДО:

1. Інформаційний – батьки отримують відомості про розвиток дитини і поточне життя групи.

2. Консультативний – педагоги надають рекомендації, батьки висловлюють побажання.

3. Партнерський – спільне планування, участь у заходах, реалізація проєктів.

4. Управлінський – участь у батьківських радах, прийняття рішень щодо розвитку закладу [10, с. 201].

Найвищий рівень ефективності партнерства досягають за умов переходу від першого до третього–четвертого рівня, що потребує цілеспрямованої роботи педагогічного колективу.

Серед форм взаємодії ЗДО з батьками дослідники традиційно виділяють колективні (батьківські збори, семінари, конференції), індивідуальні (бесіди, консультації) та наочно-інформаційні (стенди, буклети, сайт закладу) [4, с. 72]. Однак в умовах сьогодення ці форми потребують доповнення інноваційними підходами.

Серед ефективних інноваційних форм партнерства варто виокремити:

- батьківські клуби та школи – систематичні зустрічі, присвячені конкретним темам виховання і розвитку дитини;
- спільні дитячо-батьківські проєкти – тематичні дослідження, творчі роботи, що об'єднують родину;
- освітні воркшопи і тренінги – практично орієнтовані заняття з розвитку батьківських компетентностей;
- відкриті заняття і дні відкритих дверей – можливість для батьків безпосередньо спостерігати освітній процес;
- діджитал-партнерство – використання месенджерів, освітніх платформ, спільних онлайн-ресурсів [9, с. 113].

Дослідження засвідчують, що активна батьківська участь у дошкільній освіті позитивно корелює з рівнем мовленнєвого, когнітивного та соціально-емоційного розвитку дітей [11, с. 45]. Зокрема, діти, чії батьки регулярно взаємодіють із педагогами, демонструють вищий рівень готовності до школи, кращу саморегуляцію та навички соціальної взаємодії.

У практиці роботи дошкільних закладів Львівської області в умовах воєнного стану набула поширення модель “Цифровий щоденник групи”: вихователі щотижня публікували у закритій групі месенджера короткі відеозвіти про заняття, фото розвивального середовища та практичні поради для домашнього виховання. Батьки мали змогу залишати коментарі, ставити запитання й ділитися власними спостереженнями. Така форма діджитал-партнерства є особливо ефективною для родин, евакуйованих за кордон: незважаючи на фізичну дистанцію, батьки залишалися повноправними учасниками освітнього процесу. За узагальненими даними педагогів, систематичне цифрове залучення батьків сприяло зростанню рівня взаємної довіри, оперативному вирішенню індивідуальних питань розвитку дітей та підвищенню задоволеності сімей якістю освітніх послуг.

Важливою умовою партнерства є формування педагогічної культури батьків. Під цим поняттям розуміють сукупність знань, умінь і ціннісних орієнтацій батьків у сфері виховання, здатність до рефлексії власних виховних практик і відкритість до педагогічної підтримки [6, с. 29]. Вихователь ЗДО відіграє важливу роль у розвитку педагогічної культури батьків через організацію просвітницьких заходів й особистісно орієнтований діалог.

Практика засвідчує існування низки труднощів у налагодженні партнерства: зайнятість батьків та брак часу; різний рівень педагогічної компетентності сімей; страх критики з боку педагогів; недостатня ініціативність вихователів; формальність традиційних форм роботи. Для подолання цих бар’єрів необхідне системне підвищення кваліфікації педагогів ЗДО у сфері комунікації та партнерської взаємодії [7, с. 61].

Суттєвим кроком є використання медіаційних і фасилітаційних технік у роботі з батьками, що допомагає налагодити відкритий діалог навіть у конфліктних ситуаціях. Окремого значення набуває цифровий вимір партнерства: зручні канали комунікації, оперативне інформування, доступ до освітніх ресурсів стають нормою у роботі сучасного ЗДО.

Висновки. Отже, партнерство з батьками є основним елементом ефективної роботи закладу дошкільної освіти. Воно ґрунтується на принципах рівноправності, взаємоповаги та спільної відповідальності й реалізується через різноманітні форми взаємодії – від традиційних до інноваційних. Залучення сімей до освітнього процесу позитивно впливає на розвиток дитини дошкільного віку в усіх його вимірах.

Важливими умовами успішного партнерства є: педагогічна компетентність і комунікативна культура вихователя; відкритість і прозорість закладу; формування педагогічної культури батьків; застосування інноваційних форм взаємодії; системність і послідовність роботи з родинами.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці моделі педагогічного партнерства для ЗДО в умовах дистанційної та змішаної форм

роботи, а також у дослідженні впливу партнерства на психологічне благополуччя дітей в умовах кризових суспільних ситуацій.

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033729-21#Text> (дата звернення: 10.09.2025).

2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови у дошкільних навчальних закладах. Київ : Вид. дім “Слово”, 2011. 704 с.

3. Загик Л. В., Іванова В. М. Вихователю про роботу з сім'єю. Київ : Просвіта, 2006. 159 с.

4. Іванченко А. В. Сучасні форми взаємодії дошкільного навчального закладу з сім'єю. Педагогічні науки. 2018. № 82. С. 68–75.

5. Крутій К. Л. Педагогічна взаємодія дошкільного навчального закладу та сім'ї. Запоріжжя : ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2014. 208 с.

6. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості. Київ : Освіта, 2010. 255 с.

7. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля. Київ : Слово, 2006. 399 с.

8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. Київ : Академвидав, 2006. 456 с.

9. Приходько Ю. О. Формування позитивних взаємин у дитячому колективі. Київ : Освіта, 2012. 183 с.

10. Epstein J. L. School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools. Boulder, CO : Westview Press, 2011. 384 p.

11. Sheldon S. B., Epstein J. L. Getting Students to School: Using Family and Community Involvement to Reduce Chronic Absenteeism. School Community Journal. 2004. Vol. 14, No. 2. P. 39–56.

References

1. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity v Ukraini [Basic component of preschool education in Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033729-21#Text> (data zvernennia: 10.09.2025) [in Ukrainian].

2. Bohush, A. M. (2011). Doshkilna linhvodydaktyka: teoriia i metodyka navchannia ditei ridnoi movy u doshkilnykh navchalnykh zakladakh [Preschool language didactics: theory and methods of teaching children their native language in preschool institutions]. Kyiv: Vyd. dim “Slovo” [in Ukrainian].

3. Zahyk, L. V., Ivanova, V. M. (2006). Vykhovatelu pro robotu z simoiu [For educators on working with families]. Kyiv: Prosvita [in Ukrainian].

4. Ivanchenko, A. V. (2018). Suchasni formy vzaiemodii doshkilnoho navchalnoho zakladu z simoiu [Modern forms of interaction between preschool institutions and families]. *Pedahohichni nauky*, 82, 68–75 [in Ukrainian].
5. Krutii, K. L. (2014). Pedahohichna vzaiemodiia doshkilnoho navchalnoho zakladu ta simi [Pedagogical interaction of preschool institution and family]. Zaporizhzhia: TOV “LIPS” LTD [in Ukrainian].
6. Kononko, O. L. (2010). Sotsialno-emotsiinyi rozvytok osobystosti [Social-emotional development of personality]. Kyiv: Osvita [in Ukrainian].
7. Lysenko, N. V. (2006). Pedahohika ukraïnskoho doshkillia [Pedagogy of Ukrainian preschool]. Kyiv: Slovo [in Ukrainian].
8. Ponimanska, T. I. (2006). Doshkilna pedahohika [Preschool pedagogy]. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].
9. Prykhodko, Yu. O. (2012). Formuvannia pozytyvnykh vzaiemyn u dytiachomu kolektyvi [Formation of positive relationships in a children’s collective]. Kyiv: Osvita [in Ukrainian].
10. Epstein, J. L. (2011). School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools. Boulder, CO: Westview Press [in English].
11. Sheldon, S. B., Epstein, J. L. (2004). Getting Students to School: Using Family and Community Involvement to Reduce Chronic Absenteeism. *School Community Journal*, 14(2), 39–56 [in English].

Стаття: надійшла до редколегії 07.04.2026

доопрацьована 23.04.2026

прийнята до друку 29.05.2026

PEDAGOGICAL PARTNERSHIP WITH PARENTS: MODERN APPROACHES TO COOPERATION IN PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS

Yulia Denisyak

*Ivan Franko National University of Lviv,
Tuhan-Baranovskoho Str., 7, Lviv, Ukraine, UA-79005
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3111-1753>
e-mail: ulya_denisyak@ukr.net*

The article examines the problem of partnership interaction between preschool education institutions and families of pupils as one of the key conditions for ensuring a high-quality educational process. The theoretical foundations of pedagogical partnership as a leading principle of modern preschool education are substantiated, based on equality, mutual respect, and shared responsibility of all participants in the educational process. Scientific approaches to understanding the concept of “partnership” in the pedagogical context are analyzed, and its

distinction from traditional models of parental education work is revealed. The main forms and methods of teachers' interaction with parents that ensure the comprehensive and effective development of preschool children are identified. The specifics of building partnership relations in preschool education institutions under modern conditions are revealed, particularly in the context of martial law, remote interaction, and social instability. Key conditions for the successful implementation of partnership are characterized: mutual respect, open two-way communication, shared responsibility for the outcomes of the educational process, trust, and confidentiality. Levels of parental involvement – from informational to managerial – are described, and pathways toward deeper forms of partnership are outlined. Based on the analysis of practical experience, it was established that active parental involvement in the educational process positively influences the cognitive, emotional, and social development of preschoolers, increases their readiness for school, and enhances self-regulation skills. The most effective innovative forms of parental engagement are highlighted: project activities, trainings, parent clubs, educational workshops, open lessons, and digital partnership tools. Typical difficulties arising in the process of establishing partnerships between teachers and parents, as well as ways to overcome them through facilitation and mediation techniques, are outlined. It is stated that fostering the pedagogical culture of parents is an integral component of partnership. The conclusion is drawn that systematic and purposeful work with parents is one of the determining factors of the quality of preschool education and the foundation for the harmonious development of the child's personality.

Keywords: preschool education institution, partnership, interaction with parents, pedagogical culture, educational process, forms of work with family, child development.